Aflossing van de wacht

Voorwoord

Als relatieve buitenstaander breng ik, Broer Bax, graag het volgende onder uw aandacht. Enige tijd geleden legde ik de laatste hand aan het manuscript over mijn familie. Het boek met de titel Kroniek van de familie is inmiddels in eigen beheer gedrukt. Een niet onbelangrijk deel van het boek gaat over Wim Timmermans als oud dienstplichtig militair bij van de 7 December Divisie, dienstdoende van 1946 tot en met 1949 op West Java.

Na het lezen van het boek vertelde de zoon van Wim, Hans Timmermans mij dat hij al jaren een grote wens had om de plaatsen op Java waar zijn vader had dienstgedaan en waarnaar deze in 1977 in gezelschap van zijn oud strijdmakkers terugkeerde te bezoeken. Hij nodigde mij mede namens de gehele familie uit om hem bij die reis te vergezellen. Ik nam de uitnodiging aan onder de voorwaarden dat het voor mij geen vrijblijvende reis mocht worden omdat bij mij het plan was gerezen om over het leven van de soldaat Wim Timmermans een eenvoudig drieluik te schrijven.

Ik kan mij voorstellen dat u de vraag stelt of de reis van Hans Timmermans wel interessant was, naar mijn mening zeker. Daar spijtig genoeg het legioen van oud-strijders uit de periode 1945-1950 jaarlijks door overlijden steeds kleiner wordt en daardoor de geschiedenis van de vergeten oorlog naar de achtergrond zou kunnen geraken, is het goed en noodzakelijk dat de volgende generatie het vaandel van eerbetoon overneemt. Het is niet meer dan een morele verplichting deze herinnering levend te houden.

Maart 2008

Het is een beknopt verslag over de reis in de voetsporen van mijn vader, Wim Timmermans en daaraan onlosmakelijk verbonden de geschiedenis van al zijn strijdmakkers uit de vergeten oorlog in Indië. Wij als volgende generatie zijn naar mijn mening verplicht de geschiedenis levend te houden en op onze beurt weer door te geven aan hen die na ons komen. Het is daarom te hopen dat dit reisverslag daaraan mag bijdragen.

Hans Timmermans
Veen NBr.

De vriendelijkheid en hulpvaardigheid bij ons onderzoek van de Indonesische bevolking was hartverwarmend. Het was geweldig wat zij voor ons hebben gedaan en hebben betekend om ons onderzoek op West Java tot een succes te maken.

Broer Bax
Oudendijk NH

September 2008

7 December Divisie en Indië-veteranen heeft in goed overleg met Hans Timmermans en Broer Bax het reisverslag mede vorm gegeven en gepubliceerd.

© 7DecemberDivisie.nl

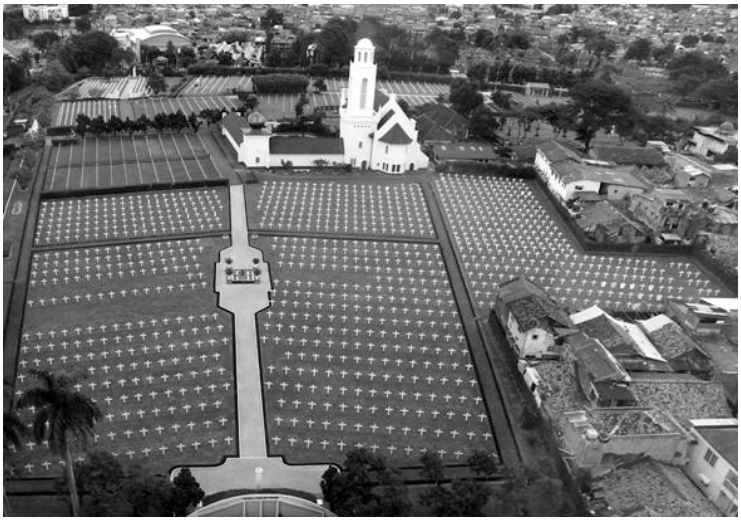

Op 9 januari 2008 nam ik, Hans Timmermans mijn intrek in het Park Lanehotel in Jakarta. Ik was zeer verrast toen ik uit het raam van mijn hotelkamer keek. Onder mij lag een begraafplaats met bijna onafzienbare rijen witte kruizen. De aanblik van de begraafplaats wekte mijn nieuwsgierigheid en ik ging kort daarna op onderzoek uit.
Na enige omzwervingen kwam ik uiteindelijk bij de ingang van de begraafplaats. Tot mijn grote verbazing stond ik voor de ingang van de Ere begraafplaats Menteng Pulo die wij beslist wilden bezoeken.

Toen ik het ereveld betrad, werd ik getroffen door de indrukwekkende staat van onderhoud waarin de begraafplaats zich bevond. Met hulp van een medewerker op het Ere veld werd ik gebracht naar het monument van de 7 December Divisie.
Daar staande realiseerde ik mij dat ik bevond op de plaats waar mijn vader Wim samen met zijn kameraden in 1977 een eresaluut brachten aan hun gesneuvelde kameraden. Ik was diep onder de indruk.

Vervolgens bracht ik een bezoek aan het graf van Jan Spaan een gevallen kameraad van mijn vader.
De geschiedenis van Jan en zijn sneuvelen kende ik. Het zou te ver voeren om deze geschiedenis geheel hier te beschrijven maar ik kan de lezer zeggen dat Jan, ondanks zijn pogingen daartoe, zijn noodlot niet heeft kunnen voorkomen. Een treurige gebeurtenis die mijn vader zijn hele leven is bijgebleven. Mijn vader bracht Jan in Tasikmalaya naar zijn rustplaats. Ik stond daar bij zijn graf omringd door vele gevallen kameraden die ook allemaal hun geschiedenis hadden maar die ik niet kende en was diep bewogen.

Verder werd de laatste rustplaats van Generaal Spoor bezocht.
Geen kapitaal monument maar een zelfde eenvoudig wit kruis zoals zijn gevallen manschappen rondom hem. Hij was hun legercommandant die boven hen was gesteld maar hij was meer nog een strijdmakker die als soldaat naast hen stond.
Het eenvoudige kruis op het graf van de generaal groeide toen ik daar stond uit tot een monument dat voor mij, zonder hen daarbij te kort te doen, ver uitgroeide boven de indrukwekkende monumenten van andere legercommandanten uit het verleden.

En toen een bezoek aan de graven waarop alleen het opschrift ONBEKEND stond. Ik werd toen ik daar stond diep getroffen omdat ik mij realiseerde dat zij evenals hun andere kameraden zijn gesneuveld maar dat hen daarbij zelfs geen laatste rustplaats met hun naam was gegund. Ik voelde daar tussen deze graven het verdriet van de families van deze jongens die nooit het bekende graf van hun zonen, broers of vrienden hebben kunnen bezoeken.
Toen ik daar op Menteng Pulo liep kwam plots de gedachte in mij op dat hier jongens lagen begraven die dezelfde leeftijd hadden als mijn jongens thuis. Ik raakte als vader bij die gedachte zeer geëmotioneerd.

© *7DecemberDivisie.nl*

Wij hadden het plan om een poging te doen om de plek in de haven van Tandjong Prior te bezoeken waar mijn vader met vele kameraden in 1946 was aangekomen en waaruit hij in 1949 weer naar Nederland vertrok. Het probleem was dat ik alleen maar een oud fotootje van de haven had. Dankzij de geweldige hulp van een taxichauffeur die een beetje Engels sprak, gelukte het mij het havenhoofd terug te vinden.
Dat was buitengewoon moeilijk omdat de veiligheidsmaatregelen in de haven zeer streng waren. Door de commandant van de havenbeveiliging werd mij zelfs toegestaan om foto's te nemen. Hij vertelde ook nog dat dit deel van de haven op korte termijn zou worden vervangen voor moderne havenfaciliteiten. Wij hadden dus geluk. Het was voor mij heel bijzonder te staan op de plek waar mijn vader als jong en onervaren soldaat een voor hem onbekend land betrad en waar hij drie jaar later als volwassen en ervaren soldaat weer vertrok.

Weer verder ging het met een bezoek aan de militaire begraafplaats in Jakarta. Een indrukwekkend ereveld met onafzienbare rijen graven van Indonesische militairen uit verschillende oorlogen. Ik bezocht het immens grote monument waar mijn vader samen met zijn makkers in 1977 een krans hadden gelegd. Daar stond ik en de geschiedenis herhaalde zich.

Vervolgens bezochten wij de botanische tuin in Bogor (voorheen Buitenzorg) die mijn vader in 1949 en 1977 ook had bezocht. Ik maakte op dezelfde locatie foto's.

© *7DecemberDivisie.nl*

Van Bogor reisden wij via de beruchte Puntjac uit het verleden naar Bandoeng. De Puntjac bleek zoals wij al hadden gehoord erg toeristisch te zijn. Wij reden het traject in een paar uur en vroegen ons af hoe lang de soldaten er in 1947 over hadden gedaan. Zeker veel en veel langer en over slechte bergweggetjes.

In Bandoeng bezochten wij het museum van de Soliwangi Divisie. Dit bezoek voegde, misschien door gebrek aan kennis van de taal niet zoveel toe aan het doel van onze reis. Het enige wat wij vonden was een foto van Kapitein Westerling.

Van Bandoeng reisden wij naar Tasikmalaya, ons einddoel waar ons veel onderzoek te wachten stond.

Aan twee fietstaxi jongens toonde ik de foto's van het huis in Tasikmalaya waar mijn vader in Indië had gewoond en waar hij in 1977 terugkeerde. Na onderling overleg brachten zijn ons feilloos naar het betreffende huis. De aanblik van het huis was nog hetzelfde doch de omgeving was sterk gemoderniseerd. Wij kregen zelfs van de bewoner, een Indonesische soldaat, toestemming om in de hal en achter het oude huis foto's te nemen. Het was voor mij heel bijzonder om daar te staan en in gedachte terug te gaan naar de tijd toen mijn vader daar als soldaat woonde.
De volgende dag werden wij door onze fietstaxichauffeurs gebracht naar het oude adres van de baboe van mijn vader Wim en zijn vriend Nel van Ballegooijen. Zij hadden deze baboe in 1977 teruggevonden.

Onze onderzoeken naar het verleden waren tot dusver voorspoedig verlopen maar bij het oude adres kregen wij een eerste teleurstelling te verwerken. Het adres bleek een blinde muur met een afgesloten deur. Onze fietstaxichauffeur liet het er niet bij zitten. Zij trokken met de foto van de baboe de buurt in. Een van de mensen op straat bracht ons bij een man die de baboe heel goed had gekend. Het bleek dat zij enige maanden daarvoor was overleden. Ik werd via een smal steegje gebracht naar het huisje van de dochter van de baboe die wij zochten. Zij toonde foto's van haar moeder en foto's die tijdens het bezoek van mijn vader en zijn vrienden uit 1977 waren gemaakt, heel bijzonder. De dochter bracht ons vervolgens naar het graf van haar moeder op een begraafplaats vlak bij haar huisje. Dit graf was voor het groot deel door onkruid overwoekerd en gemarkeerd door een klein wit zerkje zonder naamsaanduiding. Zij vertelde dat ze wel het plan had om een steen op het graf van haar moeder te zetten maar dat de financiën daarvoor nog ontbraken. Uit respect en vriendschap liet ik het graf van de baboe schoonmaken en vervolgens heb ik namens mijn vader en zijn vriend Nel van Ballegooijen een steen met haar naam op het graf laten plaatsen.
Dat was naar mijn mening het minste dat ik nog voor haar nog kon doen.

© *7DecemberDivisie.nl*

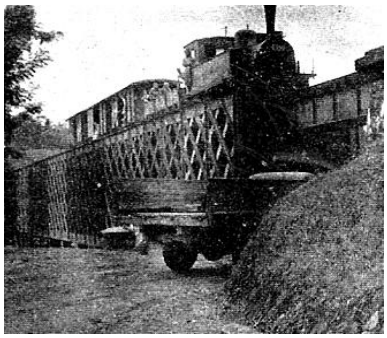

Het was mij via derden bekend geworden dat mijn vader in zijn diensttijd als chauffeur bij de brug Manongdjaja een prestatie van formaat had verricht. Hij bracht in zijn eentje een groot aantal legerwagens over de smalle brug en kreeg daarvoor zelfs twee dagen prestatieverlof.
Ik wilde de brug zien en toen ik daar aankwam, bleek er in zestig jaar bijna niets te zijn veranderd.
Toen ik daar stond en de situatie bekeek, vroeg ik mij als chauffeur van grote vrachtauto's af of ik een dergelijke prestatie als mijn vader zou kunnen leveren. Ik kwam tot de conclusie dat mijn stuurmanskunst, nog afgezien van het gevaar om beschoten te worden, beslist te kort zou schieten. Op het moment was ik als zoon trots op mijn vader.

Door mij werd ook de militaire begraafplaats in Tasikmalaya bezocht. Daar hadden Nederlandse militairen begraven gelegen die later naar Menteng Pulo zijn overgebracht.

Verder ging het naar de plaats waar in 1948 bij Soekaradja door de Genie de langste Baileybrug van Java was gelegd. Deze brug bleek een paar jaar geleden door een nieuwe moderne brug te zijn vervangen. Onder deze brug trof ik nog wel een oude pijler waarop de oude brug had gerust.

Daarna werden wij gebracht naar een kruispunt op de zogenaamde Dodenweg tussen Tasikmalaya en Garut. Deze plaats had mijn vader en zijn vrienden in 1977 ook bezocht.

© *7DecemberDivisie.nl*

Ook dit kruispunt was gemoderniseerd maar de bebouwing aan de kruising gaf mij de zekerheid dat ik op het goede kruispunt stond.
Na dit bezoek aan het kruispunt hadden wij al onze doelstellingen van ons onderzoek bereikt. Er deed zich daarna een belangrijke mogelijkheid voor die voor ons onderzoek ook van belang was.
In een gesprek met een van de fietstaxi jongens vertelde deze mij dat zijn ouders in een kleine kampong in de bergen woonden. Ik maakte met hem de afspraak dat wij deze kampong zouden kunnen bezoeken. In gezelschap van de twee fietstaxichauffeurs reden wij met een auto met chauffeur over slechte bergweggetjes naar de kampong. Op een gegeven moment kon de auto niet meer verder en moesten wij in de enorme hitte het laatste eind lopen. Over kleine sawadijkjes tussen de rijstvelden door kwamen wij in de kleine kampong.

Het leek wel of de tijd in deze kleine kampong had stilgestaan. Toen ik over de hete sawadijkjes liep voelde ik een heel klein beetje wat voor ontberingen de soldaten met hun zware bepakking tijdens de vele patrouilles hebben moeten doorstaan met daarbij de gevaren van sluipschutters en hinderlagen die van alle kanten uit de rimboe op hen loerden.

Wij waren in Indonesië slechts als observant maar zij waren daar toen in heel andere omstandigheden, geroepen door de Nederlandse regering en voor een groot deel als dienstplichtig soldaat. Het was goed om in Indonesië te zijn geweest, mijn respect voor de Indië-veteranen is hierdoor nog groter geworden.

Hans Timmermans

© 7DecemberDivisie.nl